

Inunnik najugaqarfigineqartuni aallaasersornerit Kalaallit Nunaani pinerluttulerinermik inatsisip ataani inissisimalersinneqarnissaat, tamatumani inatsisit unioqqutinneqarnerini pineqaatissiisalernissat aammalu aallasersornermi aallaasit atorineqartut arsaarinnissu-tigineqartalernissaanik Naalakkersuisut Danmarkip Naalagaaffianik isumaqatiginninniarnissamik aallarniinissaat Naalakkersuisut peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Jens B. Frederiksen, Demokraatit)

pillugu

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartooq

Ataatsimiititaliap suliaqarnerani ilaasortat uku kingullermik peqataapput:

**Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Siumut, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Doris Jakobsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqtigiit**

Siunnersuut UKA 2013-imi siullermeerinnilluni suliarinninnermi ulloq 7. november 2013 Inatsisinut Ataatsimiititaliamut sukumiinerusumik suliarisassanngorlugu innersuussutigineqarpoq.

1. Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Najugaqarfiusuni aallaasersornerit pinerluttulerinermi inatsisip ataani inissisimalernissaat, tamatumani inatsisit unioqqutinneqarnerini pineqaatissiisalernissaq aammalu aallasersornermi aallaasit atorineqartut arsaarinnissutigineqartalernissaanik Naalakkersuisut Danmarkip Naalagaaffianik isumaqatiginninniarnissamik aallarniinissaannik peqquneqarnissaannut aalajangiiffisassaattut siunnersuummik matuminnga siunnersuuteqartumit kissaatigineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni ukiumut arlaleriarluni – amerlasuutigut inunnik putumasunik najugaqarfiusuni sumut tamaanga eqqaassisoqartarnera siunnersuuteqartumit siunnersuummut matumunnga tunngavigitinneqarpoq. Pinerluttulerinermi inatsimmi aalajangersakkanik toqutseriarnermut inunnilluunniit allanik ulorianartorsiortitsinermut tunngassuteqartunik

unioqquitsisoqarsimanersoq uppersarnissaa suliani taamaattuni politiinit amerlasuutigut ajornartorsiuutigineqarsinnaavoq, ilaatigut sumut sammisumik igeriartoqarsimaneera politiinit uppersarneqarsinnaasannimmik. Taamaammallu politiit peqqussutaannik unioqquitsilluni igeriarsimasutut akiligassinneqarnermik pisut taamaattut ilaanni kinguneqartarsinnaapput.

Aallaasersornerup taamaattup innuttaasunik ersiortitseqisup inuiaqatigiinnullu aningaasartuutaqisup ingammik politeeqarnikkut nukinnik atuiffioqisup akiliisitaanerinnarmik pineqaatissiisuserneqartarnera siunnersuuteqartumit naammaginartutut isigineqanngilaq.

Siunnersuuteqartup najugaqarfiusuni aallaasersornernut pineqaatissiissutit sakkortunerulersinnissaat siunnersuuteqarnermini kissaatigiinnanngilaa, aammattaarli unioqquitsinerit taamaattut assersuutigalugu imigassamik atornerluinermit katsorsarneqarnermik imaluunniit tarnikkut nappaatinut katsorsarneqarnissamik piunasaqaatitalerlugit nakkutigineqarnissamut pineqaatissinneqartup atugassinneqarsinnaalernissaanut periarfissamik kiisalu pinerluuteqaqqinnermi atuutilertussamik inissiisarfimmik eqqartuussuteqartitsisinnaanerup tunngavissinneqarnissaa siunnersuuteqartumit kissaatigineqarpoq.

2. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera.

Siunnersuutip siunertaa partiinit tamanit taperserneqarnera siullermeerinnermi paasinarsivoq.

Naalakkersuisut akissuteqaatiminni siunnersuutip itigartitsissutigineqarnissaa innersuussutigaat. Tamanna Ilaqutariinnermut Inatsisinillu atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup ataani Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinnermi inatsimmik Kalaallillu Nunaanni eqqartuussisarnermut inatsimmik tunngaviusumik misissuisitsinissamut 2014-imut aningaasanut inatsimmi atorfinnik marlunnik pilersitsinissamut aningaasanik immikkoortitsisoqarsimanagermik peqquteqarpoq. Suliamut tassunga atatillugu najugaqarfiusuni aallaasersornermut malittarisassanik allannortitsinissap ilanngunneqarnissaata pissusissamisoornera Naalakkersuisunit oqaatigineqarpoq.

3. Apeqqutit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnerminut atugassaminik apeqqutitut arlalinnut akissutinik Ilaqutariinnermut Inatsininillu Atortitsinnermut Naalakkersuisumut qinnuteqarpoq. Ilaatigut inatsinik atortitsinnermut periusissatut pilersaarummik suliaqarnermi piffissamik atuineq pillugu nassuiaasoqarnissaa ataatsimiititaliamit qinnutigineqarpoq. Uani aamma qaqugu periusissatut pilersaarutip naammassineqarnissaa ilimagineqarnersoq, taamalu qaqugu

eqqartuussisarnermut inatsimmik pinerluttulerinermullu inatsimmik allannguutissatut siunnersuutini Inatsisartunut saqqummiussisoqarnissaa ilimagineqarnersoq ataatsimiititaliap paaserusullugu. Ataatsimiititaliap apeqqtai Naalakkersuisullu akissutaat isumaliutissiisummut uunga ilanngussaq 1 aamma 2-tut ikkunneqarput.

4. Ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuummik suliaqarnera

4.1 Najugaqarfiusuni aallaasersortarnernut patsisaasut

Politiit najugaqarfiusuni aallaasersortarnernut tunngatillugu misilittagaat tusagaqarfigiumallugit kiisalu siunnersuutip politiit tungaanniit isigalugu pitsaaqutai ajoqutaalu paasisaqarfigiumallugit Ataatsimiititaliaq siunnersuummik suliaqarnerminut atatillugu Kalaallit Nunaanni Politimesterimik ataatsimeeqateqarpoq.

Piffissami 2009-miit 2013-imut politiit peqqussutaat naapertorlugu suliat najugaqarfiusuni aallaasersortarnernut tunngassuteqartut pillugit nalunaarsuiffimmik ataatsimiinnermi saqqummiussisoqarpoq. Taamaalillunilu pinerluttulerinermi inatsit malillugu pinerluttumut aallaasersortumut nalunaarutiginninnerit nalunaarsuiffimmi ilanngunneqarsimanngillat. Aalajangersakkanik toqutseriarnermut inunnillu allanik ulorianartorsiortitsinermit tunngassuteqartunik unioqutitsinerit tassani assersuutigineqarsinnaapput. Pisut nalunaarutigineqarsimasut pillugit nalunaarsuiffik ilanngussatut isumaliutissiisummut uunga ilanngussaq 3-tut ikkunneqarpoq.

Politiit peqqussutaanni § 12, imm. 2 ima oqaasertaqarpoq:

§ 12, stk. 2. *Sanaartorfiusuni, qoorortuunik, timmiarsiutininik, luftbøssinik aallaasinilluunniit allanik aallaariarneq inerteqqutaavoq.¹*

Politiit peqqussutaat naapertorlugu aallaasersornerit nalunaarutigineqartut eqimattanut assigiinngitsunut agguarneqarsinnaapput. Pisut najugaqarfiusuni aallaasersornermut tunngaasuteqartut 114-it piffissami 2009-miit 2013-imut nalunaarutigineqarsimasut politiit nalunaarsuutaanni ataatsimiinnermi saqqummiunneqartumi takuneqarsinnaavoq.

Aallaammik igittoqartarneranut patsisaanerpaasartut ilaatigut ukuupput:

¹ Taamaattoq Kommune Kujallermit politiit peqqussutaanni Qeqqatalu kommuneata politiit peqqussutaanni § 12, imm. 2 allatulaq oqaasertalerneqarsimavoq: *Sanaartorfiusuni, 500 miiterinik ungasissusillip iluani, qoorortuunik, timmiarsiutininik, luftbøssinik aallaasinilluunniit allanik aallaariarneq inerteqqutaavoq.* Aallaasersornermik inerteqquteqarneq taamaalilluni sanaartorfiusumit 500 miiterinik ungasissusilimmut politiit peqqussutaanni taakkunani taaneqartuni marluusuni atuuttuutinneqarpoq.

- Toqutsineq: suliat inuup qimmiminik toqutsineranut tunngassutillit uani pineqarput. Tamatuma pisarnerata qimmeqarfiusuni akulikinnnerunera ilimagineqarpoq.
- Aallartorneq: Ajutoornikkut uumassusilimmik eqquisumik iginneq.
- Imminut toqunnissamik siorasaarinerit: amerlasuutigut suliat inummut angerlarsimaffimmini pallittaalisitsisumut aallaammillu imminut toqunnissamik siorasaarisumut tunngasuusarput.
- eqqaasarneq: taamak nalilerneqartut assersuutigalugu suliat illoqarfiup ungataani aallaasiminnik nakersaasunut tunngassuteqarsinnaapput.
- Aallaasersorneq: Uani suliat angerlarsimaffimmi eqqissiviilliornermut politiit aggersagaanerannik aallartikkajuttut pineqarput, inuup allaammik sumut tamaanga eqqaassineranik kinguneqartartut, tamanna inuiaqatigiit akornanni ernumanerujussuarmik pilersitsisarpoq pingaartumik aallaasersorfiusup qanitaani.

Suliani nalunaarutigineqartuni 114-iusuni eqqaaneqartuni ilaat suliat 37-iusut "aallaasersornertut" nalilerneqarput. Taakku suliat suliallu imminut toqunnissamik siorasaarinerimut tunngassuteqartut suliani najugaqarfiusuni aallaasersornermut tunngassuteqartuni politiit peqqussutaat malillugu unioqqutitsinertut ilungersunarnerusutut politiit nalilerneqarput. Suliani "aallaasersornermut" tunngassuteqartuni taakkunani pinerluttoq amerlasuutigut imigassamik aalakoornartortalimmik sunnerneqarsimasartoq nalunaarsuiffimmi takuneqarsinnaavoq. Taamaalilluni suliat "aallaasersornermut" tunngassuteqartut ilaanni 21-ini pinerluttoq aalakoornartumik sunnerneqarsimasarpoq, taakku suliani amerlanerpaasimapput kiisalu suliani "imminut toqunnissamik siorasaarinerimut" tunngassuteqartuni katillugit 15-iusut ilaanni aqqaneq marluusuni. Nalunaarutiginninnermik suliat "aallaasersornertut" naliliivigineqartut ilaanni pinerluttup aalakoornartumik sunnersimaneqarnera paasissutissiissutigineqarneq ajortoq tamatuma saniatigut oqaatigineqassaaq. Suliat "aallaasersornermut" tunngassuteqartut akornanni pinerluttumut aalakoornartumik sunnerneqarsimasumut tunngassuteqartut amerlanerusinnaapput.

4.2 Pineqaatissiissutit

Najugaqarfiusumi aallaasersornikkut unioqqutitsinerit tamarmik, siunnersuutip uuma piviusunngortinneqarnerani, pinerluttulerinermi inatsisip ataanut inissinneqartalernerannik kinguneqassaaq. Pinerluttulerinermut inatsimmi pineqaatisseeriaatsit periarfissaasut tamaasa atornissaannut eqqartuussiviup periarfissinneqarnera tamatuma nassatarissavaa, tamatumani

ilaatigut aamma pinerluuteqaqqinnermi inissiisarfimmut pineqaatissiisinnaaneq kiisalu piunasaqaatitalerlugu nakkutigineqarnissamut pineqaatissiineq. Pineqaatissiissutissamik toqqaanermi uuttuinnermilu inatsisinik unioqqutitsinerup peqqarniissusia kiisalu pinerluuteqarsimasup inuttut atugai isumaliutigineqassapput, pinerluttulerinnermi inatsimmi § 121, imm. 1 takujuk.

Ataatsimiinnermi inatsisissatut siunnersuut, Politimesterimit ataatsimut isigalugu pitsaasuusutut oqaatigineqarpoq, tamanna ingammik sakkortunerusumik pineqaatissiisinnaanermut siunnersuut periarfissiimmat.

Piunasaqaatitalerlugu pineqaatissiisinnaanermut periarfissaqarnera siunnersuuteqartup taamani ataatsimiititaliamut ilaasortaasup ataatsimiinnermi erseqqissarpaa. Politiit peqqussutaat malillugu unioqqutitsinerit, pinerluttulerinnermi inatsisip ataanut inissinneqarnissaannut tunngatillugu Siunnersuuteqartup isummenera assigalugu ataatsimiititaliamit tamanna pitsaasuusutut nalilerneqarpoq, taamaaliornikkullu ilaatigut piunasaqaatitalerlugu pineqaatissiisinnaanissamut eqqartuussivik periarfissinneqarpoq. Taamaalilluni “suliani aallaasersornermut tunngassuteqartuni” amerlasuuni pinerluttoq qulaani oqaatigineqartutut aalakoornartumik sunnerneqarsimasarmat, imigassamik atonerluutinut katsorsarneqarnissamik piunasaqaatitalerlugu nakkutigineqarnissamut pineqaatissiinissamut eqqartuussiviup periarfissinneqarnera iluaqutaasinnaavoq. Akiliisitsinermik pineqaatissiinnermut naleqqiullugu taamatut pineqaatissiinerup pinerluttup pinerluuteqaqqinnissa ilimanannginnerulersissinnaavaa.

Siunnersuutip qanoq annertutigisumik pissusilersuutiniq allanngortitsisinnaanera, kiisalu suliat najugaqarfimmi aallaasersornermut tunngassuteqartut tamatuma malittuanik ikilinissaat qularnartutut isigineqartariaqarpoq. Unioqqutitsinerit taakku, aalakoornartumik sunnersimaneqartumit kamarujussuuartumilluunniit amerlasuutigut unioqqutitsinerusarput, pinerluttup unioqqutitsinerup pinerluttulerinnermi inatsisip ataniinnera taamatullu akiliisinneqarnermik allaanerusumik pineqaatissinneqarsinnaanermik kinguneqarsinnaaneranik peqquteqartumik pinerluuteqaqqinnissinnaanera ilimanarani.

4.3 Arsaarinnineq

Pigisat pinerluummut atorneqarsimasut imaluunniit atorneqarniartutut aalajangiussat § 166, imm. 2 nr. 1, malillugu arsaarinnissutigineqarsinnaapput. Politiit peqqussutaat malillugu aamma sakkunik aallaasersornermi atorneqarsimasunik arsaarinnittoqarsinnaavoq. Taamaattorli, naak tamanna periarfissaagaluartoq, pisimasoq ilungersunartorujussuutinnagu unnerluussisussaataasoq arsaarinnissuteqarnissamut piunasaqarnissaminut tunuarsimaartarnera nalinginnaasuusooq, Inatsisinut Ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnermi Politimesterimit oqaatigineqarpoq.

Taamaammat politiit isumaqarput, unioqquitsinerup taamaattup pinerluttulerinermi inatsisip ataanut inissinneratigut suliani najugaqarfinni aallaasersornermut tunngassuteqartuni amerlanerusuni arsaarinnissuteqarnissamik piumasaqaateqartoqartalissasoq.

Unali oqaatigineqassaaq, pigisat iliuuseqartup inatsisit malillugit inuussutissarsiorneranut annertuumik pingaaruteqartut arsaarinnissutigineqassanngillat, arsaarinnissutaasinnaallutilli tamanna pissutsinit immikkut ittunit ilalernartinneqarpat, pinerluttulerinermi inatsimmi § 166, imm. 3 takujuk.

4.4 Oqaaseqaatit allat

Naalackersuisut akissutaannit makku paasinarsipput (ilanggussaq 2):

”Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalackersuisoqarfiup pilersaarutigaa, Kalaallit Nunaannut pinerluttulerinermut inatsip eqqartuussisoqarnermilu inatsip misissuataarneqarnissaat 2014-ip naanerani naammassineqarsimassasut. Piffissamulli pilersaarut nangaanartoqalaarpoq, kingornami siunnersuut folketingimut saqqummiunneqartussaammat. Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalackersuisoqarfiup ilimagaa, Kalaallit Nunaannut pinerluttulerinermut inatsip eqqartuussisoqarnermilu inatsip allannguuteqarnissaannut siunnersuut 2015-imi Inatsisartunut saqqummiunneqassasoq.”

Siunnersuutip piviusunngortinneqarnerata nassatarisaanik pinerluttulerinermi inatsimmik allannguinnissap annikitsuaraanissaa tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, taamaamallu Naalackersuisut maannangaq Naalagaaffimmi oqartussaasunik isumaqatigiinniuteqalernissaannut naleqqiullugu, inatsisinik atortitsinermit periusissatut pilersaarutip, 2014-ip naanerani piareersimasussatut ilimagineqartup, utaqqimaarneqarnissaa ataatsimiititaliamit pitsaasuusutut nalilerneqanngilaq.

Taamatuttaaq inatsisinik atortitsinermit periusissatut pilersaarusiamik suliaqarneq nammineerluni pinerluttulerinermi inatsimmik ukiuni tulliuttuni allannguisinnaaneq pillugu Naalagaaffimmi oqartussaasunik isumaqatigiinniuteqalersinnaanerup utaqqisinneqarnissaanut patsisaasariaqanngitsutut ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq.

5. Inatsisinut Ataatsimiititaliap **inassuteqaataa**

Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit Siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa **inassutigineqarpoq**

Taamak oqaaseqarluni Inatsisinut Ataatsimiititaliap siunnersuut
aappassaaniigassanngortippaa.

Anders Olsen
Siulittaasoq
Siumut

Kristian Jeremiassen
Siumut

Ane Hansen
Inuit Ataqatigiit

Doris Jakobsen
Siumut

Naaja Nathanielsen
Inuit Ataqatigiit